

Decreto sobre el nuevo orden de los estudios en las facultades de Derecho Canónico

CONGREGATIONIS DE INSTITUTIONE CATHOLICA
DE SEMINARIIS ATQUE STUDIORUM INSTITUTIS
DECRETUM
CONGREGATIONIS DE INSTITUTIONE CATHOLICA
QUO ORDO STUDIORUM
IN FACULTATIBUS IURIS CANONICI INNOVATUR

Novo [Codice Iuris Canonici](#) et [Codice Canonum Ecclesiarum Orientalium](#) promulgatis, numerus studentium in Facultatibus Iuris Canonici multiplicatus quidem est, at simul semper magis animadversum est curriculum studiorum ad Licentiam prout statutum fuerat in Constitutione Apostolica [Sapientia christiana](#) die 15 aprilis 1979 a [Ioanne Paulo II](#) promulgata [Cf. AAS 71 (1979) 469-499] non sufficere ad singulas disciplinas recte exponendas et assimilandas nec ideo absoluto biennio ad Licentiam formationem iuridicam alumnorum illum gradum cognitionis iuris Ecclesiae attingere qui hodie requiritur ad munera ecclesiastica obeunda quae specificam praeparationem in iure canonico praesupponunt. Biennium ad Licentiam in iure canonico statutum primum fuerat in Constitutione Apostolica [Deus scientiarum Dominus](#) a Pio XI die 24 maii 1931 data [Cf. AAS 23 (1931) 241-284], cum quattuor semestria sufficientia esse ad Licentiam tunc viderentur, attenta optima praeparatione qua alumni instructi erant tum in lingua latina tum etiam in institutionibus iuris canonici cum ad Facultatem Iuris Canonici accedebant. Mutatis autem temporum adiunctis, vix non ubique in scholis mediis lingua latina vel non amplius docetur vel inter disciplinas secundi ordinis aestimatur. Quod attinet autem ad curriculum studiorum in Facultatibus theologicis atque in Seminariis maioribus, auctis post Concilium aliis disciplinis theologicis et pastoralibus, paulatim institutionibus iuris canonici et etiam linguae latinae semper minor attentio minusque tempus concessum est. Hinc factum est ut studentes clerici ut plurimum expertes lingua latina atque absque vix ulla praeparatione praevia in iure canonico ad Facultates Iuris Canonici accedant. Quod attinet vero ad laicos, qui quidem plures quam antea Facultates Iuris Canonici frequentant, defectus sufficientis praeparationis ad secundum cyclum incipiendum est adhuc magis perceptibilis, siquidem, cum ad Facultates Iuris Canonici accedunt saepe nec ullam formationem theologiam possident nec in primo cyclo, prout hic ordinatus est, illum gradum vel minimum cognitionis Theologiae acquirere possunt qui prorsus necessarius est ad principia fundamentalia iuris canonici recte intellegenda. Qui autem gradum academicum in iure civili iam consecuti sunt, ad biennium Licentiae, omisso saepe primo cyclo, directe admitti, immo et iudicio Facultatis curriculum biennii contrahere possunt, quo fit ut, absque ulla praeparatione theologica, uno anno Licentiam in iure canonico obtinere possint. Concilium vero Vaticanum II auspicatur ut "in iure canonico exponendo [...] respiciatur ad Mysterium Ecclesiae, secundum Constitutionem dogmaticam *De Ecclesia* ab hac S. Synodo promulgatam" [[CONCILIUM VATICANUM II](#), Decretum de Institutione sacerdotali [Optatam totius](#), n. 16d]. Hoc autem auspiciam exigit imprimis ut uterque Codex

exponatur sub luce Ecclesiologyæ Vaticani II, cuius notæ huc spectantes in Constitutionibus Apostolicis Ioannis Pauli II *Sacræ disciplinæ leges* [[IOANNES PAULUS II](#), Const. Apost. *Sacræ disciplinæ leges*, 25 Ianuarii 1983, AAS 75/II (1983) VII-XIV] et *Sacri Canones* [[IOANNES PAULUS II](#), Const. Apost. *Sacri Canones*, 18 Octobris 1990, AAS 82 (1990) 1033-1044] in synthesim redactæ indicantur. Hic autem novus prospectus theologicus quo in iure canonico exponendo intenditur, ulterius tempus exigit quam limites biennii permittunt. Accedit quod præter studium linguæ latinæ aliæ disciplinæ auxiliares et cursus optionales additi sunt qui necessarii hodie videntur ad formationem institutionalem in iure canonico complendam.

Attentis igitur difficultatibus quas Facultates Iuris Canonici ad necessariam formationem studentium obtinendam experiuntur, Congregatio de Institutione Catholica anno 1997 omnibus Facultatibus et Institutis Iuris Canonici ab ipsa erectis quæstionarium misit, quo de uniuscuiusque statu atque specificè de opportunitate protrahendi curriculum studiorum notitiæ quærebantur. Acceptis responsionibus plures consultationes ab hac Congregatione habitæ sunt. Præter alia minoris momenti, concordatum est curriculum ad Licentiam protrahendum esse ad tres annos seu sex semestria necnon primum cyclum omnino obligatorium reddendum ac melius ordinandum pro iis omnibus, qui primum cyclum Theologiæ in Facultate vel curriculum philosophico-theologicum in Seminario non absolverunt, non exceptis iis qui gradum academicum in iure civili iam consecuti fuerint. Res subiecta quoque fuit Congregationibus Plenariis huius Congregationis, habitis annis 1998 et 2002. Patres vero vix non unanimiter sententiam positivam expresserunt. Cum præterea aliquæ ex innovationibus propositis tangerent Constitutionem Apostolicam *Sapientia christiana*, res communicata est cum Superiore Auctoritate, quæ nihil obstare quominus ulterius procederetur manifestavit.

Ideo, omnibus attente perpensis, statuatur ut articuli 76 Constitutionis Apostolicæ *Sapientia christiana* atque 56 et 57 eiusdem Ordinationum innoventur sequenti modo:

I. Art. 76 Const. Apost. *Sapientia Christiana*

Studiorum curriculum Facultatis Iuris Canonici complectitur:

- a) primum cyclum, per quattuor semestria seu duos annos protrahendum, pro iis qui debita formatione philosophico-theologica carent, non exceptis iis qui gradum academicum in iure civili iam consecuti sunt; in eo studium impenditur generalibus institutionibus iuris canonici iisque disciplinis philosophicis et theologis quæ ad superiorem formationem canonisticam requiruntur;
- b) secundum cyclum per sex semestria seu triennium pro omnibus protrahendum, qui integri Codicis per plenam tractationem eiusdem fontium sive magisterialium sive disciplinarum altiore studio impenditur, addito studio affinium disciplinarum;
- c) tertium cyclum, saltem per duo semestria seu per annum protrahendum, quo canonistica formatio perficitur ad dissertationem doctoralem, per scientificam investigationem, elaborandam.

II. Art. 56 Ordinationum

Disciplinæ obligatoriæ sunt:

1° *in primo cyclo*:

- a) elementa philosophiæ: anthropologia philosophica; metaphysica; ethica;
- b) elementa theologiæ: introductio in S. Scripturam; theologia fundamentalis: divina revelatio, eiusdemque transmissio et credibilitas; theologia trinitaria; christologia; tractatus de gratia; peculiari autem modo ecclesiologya, theologia sacramentalis generalis et specialis, theologia moralis fundamentalis et specialis;
- c) institutiones generales iuris canonici;

d) lingua latina.

2° *in secundo cyclo*:

a) [Codex Iuris Canonici](#) vel [Codex Canonum Ecclesiarum Orientalium](#) secundum omnes eorundem partes aliæque leges canonicæ;

b) disciplinæ conexas: theologia iuris canonici; philosophia iuris; institutiones iuris romani; elementa iuris civilis; historia institutionum canonicarum; historia fontium iuris canonici; relationes Ecclesiam inter et societatem civilem; praxis canonica administrativa et iudicialis;

c) introductio in [Codicem Canonum Ecclesiarum Orientalium](#) pro studentibus Facultatis Iuris Canonici latini; introductio in [Codicem Iuris Canonici](#) pro studentibus Facultatis Iuris Canonici orientalis;

d) lingua latina;

e) disciplinæ speciales et exercitationes atque seminaria ab unaquaque Facultate præscripta.

3° *in tertio cyclo*:

a) latinitas canonica;

b) cursus speciales vel exercitationes ab unaquaque Facultate præscripta.

III. Art. 57 Ordinationum

§ 1. Qui curriculum philosophico-theologicum in Seminario vel in Facultate theologica absolverit, directe ad secundum cyclum admitti potest, nisi necessarium aut opportunum appareat aliquem cursum prævium linguæ latinæ vel institutionum generalium iuris canonici exigere.

Qui aliquibus disciplinis primi cycli in apta Facultate vel Instituto universitario se iam rite studuisse comprobaverit, ab iisdem dispensari potest.

§ 2. Qui gradum academicum in iure civili iam consecutus est, ab aliquibus cursibus secundi cycli (ut iure romano et iure civili) dispensari potest quin a triennio ad Licentiam eximatur.

§ 3. Ad finem secundi cycli studentes linguam latinam ita cognoscant ut [Codicem Iuris Canonici](#) et [Codicem Canonum Ecclesiarum Orientalium](#) et alia documenta canonica bene intellegant; in tertio autem cyclo fontes iuris canonici rite interpretari possint.

Quæ hoc decretum statuit de Facultatibus Iuris Canonici valent quoque de Institutis Iuris Canonici ab hac Congregatione erectis, vel ad normam art. 62-63 Constitutionis Apostolicæ [Sapientia christiana](#) cum aliqua Facultate Iuris Canonici conexas.

Hoc decretum vigere incipiet pro cuiusque regionis moribus initio anni academici 2003-2004. *Quæ hoc decreto statuuntur, Summus Pontifex [Ioannes Paulus II](#), in Audientia infrascripto Cardinali Præfecto die II mensis Septembris a. D. MMII concessa, rata habuit et confirmavit, innovatum articulum 76 Constitutionis Apostolicæ "[Sapientia christiana](#)" in forma specifica approbavit, contrariis quibuslibet non obstantibus, atque publici iuris fieri iussit.*

Datum Romæ, ex ædibus eiusdem Congregationis, die II mensis Septembris, a. D. MMII.

Zenon Card. Grocholewski

PRÆFECTUS

Iosephus Pittau, S.I.

A SECRETIS